

Gazdaság

Az ipari tevékenység Romániában és Erdélyben

Az ipar súlya az európai átlaghoz képest Kelet-Közép-Európában és ezen belül Romániában is jelentős. Románián belül Erdélyben kiemelkedő az ipar jelentősége, mind a GDP-hez való hozzájárulás, mind pedig az iparban foglalkoztatottak részaránya szempontjából. A romániai iparban foglalkoztatottak 44%-a Erdélyben tevékenykedik, ugyanakkor az erdélyi foglalkoztatottak 27%-a az iparban dolgozik, ami jelentősen meghaladja az országos 21%-os arányt. Erdélyen belül Dél-Erdélyben a legerősebb a komplex ipari tevékenység, itt található a régió legnagyobb vállalata is. Bánság ipara szintén nagyon fejlett a nagy autóipari beszállítóknak köszönhetően. Székelyföldön az ipar a többi régióhoz képest lényegesen kisebb, a térségen belül a könnyűipar számít jelentősnek. Romániában 2018-ban átlagosan 2404 lej volt az iparban alkalmazottak nettó átlagbére (2042 lej a könnyűiparban, illetve 2781 lej a komplex iparban), Erdélyben pedig 2430 lej (1987 lej a könnyűiparban, illetve 2818 lej a komplex iparban). Elemzésünk az ipar teljesítményét a GDP-hez való hozzájárulás, a foglalkoztatottság, a nettó átlagkeresetek, valamint az ágazatban tevékenykedő vállalatok főbb mutatói szerint mutatja be.

1. Az ipar meghatározása

Elemzésünkben az ipari tevékenység fogalma alá négy nemzetgazdasági ágat soroltunk: (B) bányászat, kőfejtés; (C) feldolgozóipar; (D) villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás; (E) vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmentesítés. Az elemzést – ahol az adatok ezt megengedték – a feldolgozóipar és a villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás nemzetgazdasági ágakra szűkítettük, mivel a bányászat, kőfejtés és az vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmentesítés nemzetgazdasági ágazatok kevésbé jelentősek a foglalkoztatottak száma vagy a nemzeti össztermékhez való hozzájárulás szempontjából.

Az egyes ágazatokat tevékenységük jellege alapján két kategóriába soroltuk: komplex ipar, illetve könnyűipar. A könnyűiparba a következő ágazatokat kerültek: élelmiszergyártás; textília gyártása; ruházati termékek gyártása; bőr, bőrtermék és lábbelik gyártása; fafeldolgozás; fonott áru gyártása és bútorgyártás. A komplex iparba minden olyan feldolgozóipari ágazatot belefoglaltunk, amely nem része a könnyűiparnak, azaz: a nem fém és ásványi termékek gyártását; a számítógépek, elektronikai és optikai termékek gyártását; a gépek és gépi berendezések gyártását; a kohászatot; a közúti járművek, illetve a vegyi anyagok és termékek gyártását. A komplex iparhoz soroltuk be a villamosenergia-, gáz-, gőzellátás és légkondicionálás alkategóriát is.

Egyes esetekben nem állt rendelkezésünkre megfelelő adat ahhoz, hogy a feldolgozóipar és a villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás nemzetgazdasági ágazatokra tudjuk szűkíteni az elemzést, éppen ezért minden fejezetnél és ábránál jelezzük, hogy mely nemzetgazdasági ágazatokra vonatkozik.

A kelet-közép-európai összehasonlításhoz az Eurostat adatait használtuk fel. A romániai, illetve a Románián belüli régiók elemzéséhez az Országos Statisztikai Intézet (INS) adatbázisait dolgoztuk fel. A keresetekre vonatkozó adatok is az INS-ből származnak, és minden esetben

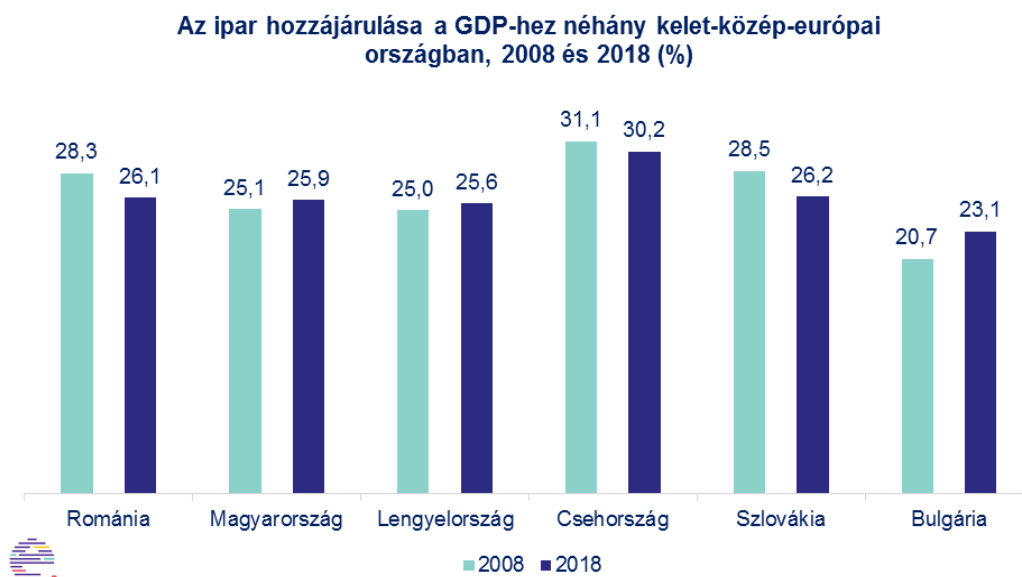
csak az iparban dolgozó alkalmazottak nettó átlagbérére vonatkoznak. Ezek értelmezésekor figyelembe kell venni, hogy nem minden ipari foglalkoztatott alkalmazott (vannak például önfoglalkoztatottak). A cégekről szóló adatokat a Pénzügyminisztérium statisztikai adatbázisainak összekapcsolásával sikerült kinyerni.¹

2. Az ipari tevékenység Kelet-Közép-Európában

2.1. Az ipar hozzájárulása a GDP-hez Kelet-Közép-Európában

Az Európai Unió 28 országában a GDP (Gross Domestic Product – bruttó hazai termék) 19,5%-át képezi az ipar.² Az EU-átlaghoz képest az Unió kelet-közép-európai tagországaiban az ipar nagyobb mértékben járul hozzá a GDP-hez, itt az ipar kiemelten fontos szerepet tölt be a gazdaságban. Az EU más országaiban a szolgáltató szektor fejlettebb, így ott az ipar relatív súlya kisebb, mint a kelet-közép-európai országokban.

Romániában a 2018-as GDP 26,1%-át adta az ipar, ami a kelet-közép-európai térségen belül egy átlagos értéknek számít. 2008-ban ez az arány viszont magasabb volt, elérte a 28,3%-ot. Az ipar részarányának csökkenése a GDP-ben ugyanakkor nem azt jelenti, hogy a romániai ipari termelés csökkent, sőt az elmúlt években számottevően növekedett, viszont más ágazatok növekedése gyorsabb volt, így az ipar részaránya a GDP-ből némiképp alacsonyabb lett. A vizsgált országokban 2018-ban Csehországban volt a legmagasabb az ipar hozzájárulása a GDP-hez (30,2%), és Bulgáriában a legalacsonyabb (23,1%). Magyarország esetében az ipar részaránya 25,9%-os, szinte azonos a romániai szinttel.

Forrás: Eurostat³-adatok alapján (B, C, D és E nemzetgazdasági ágazatok)

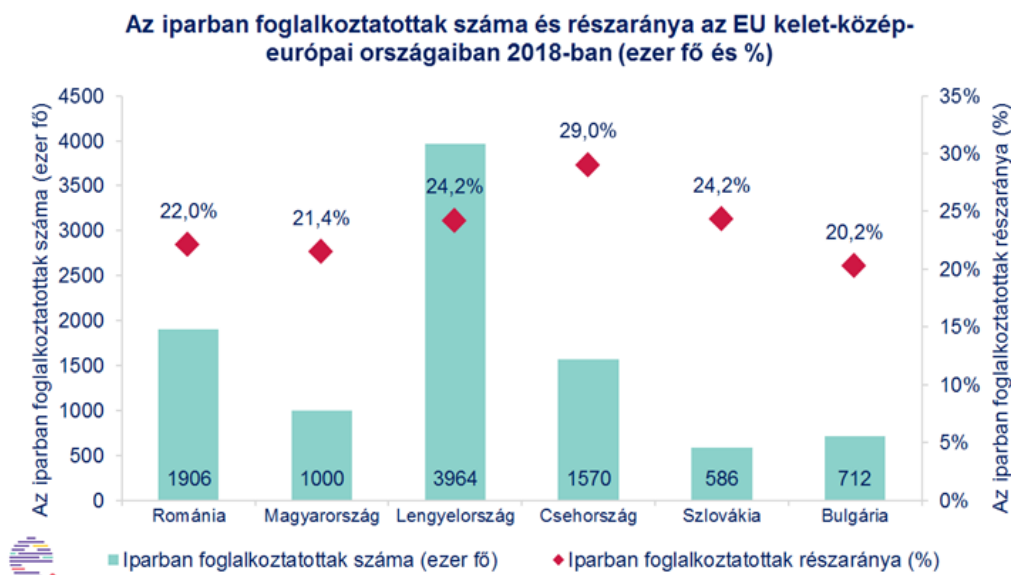
¹ Lásd korábbi elemzésünket: [Cégaktivitás Romániában és Erdélyben](#)

² Az Eurostat szektorális GDP-adataiban a B, C, D és E nemzetgazdasági ágazatok egyaránt az iparba vannak sorolva.

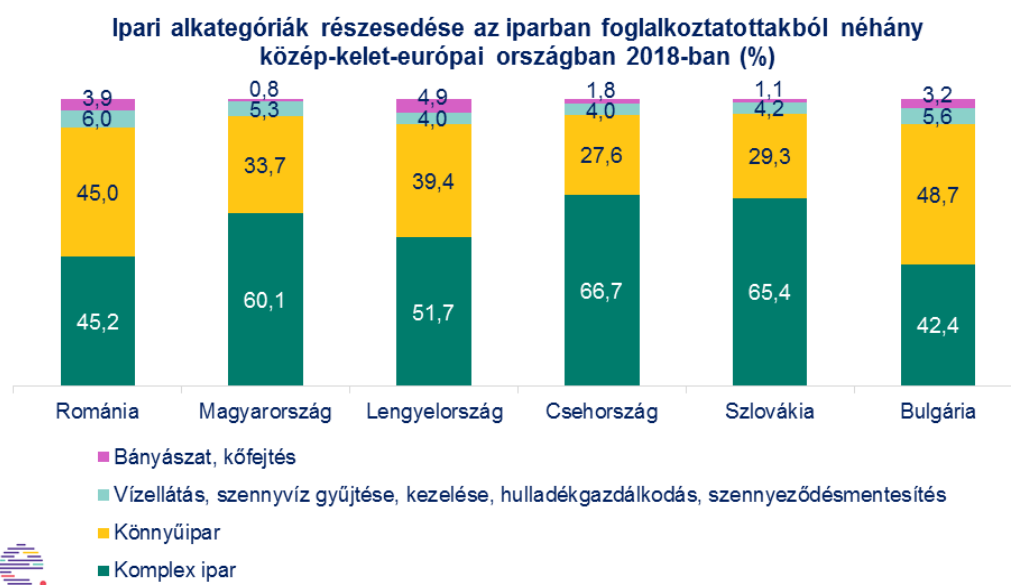
³ Eurostat (2019). Gross value added in the EU by economic activity (tábla kódja: nama_10_a10).
Letöltés dátuma: 2020.02.29.

2.2. Az iparban foglalkoztatottak száma Kelet-Közép-Európában

A térség országainak helyzete az iparban foglalkoztatottak szempontjából nagyon hasonló a GDP-hozzájárulás esetében látottakhoz, Csehországban a legmagasabb (29%), és Bulgáriában a legalacsonyabb (20,2%) az ipari foglalkoztatottak részaránya. A romániai foglalkoztatottak 22%-a dolgozott az iparban 2018-ban.

Forrás: Eurostat⁴-adatok alapján (B, C, D és E nemzetgazdasági ágazatok)

Forrás: Eurostat-adatok alapján

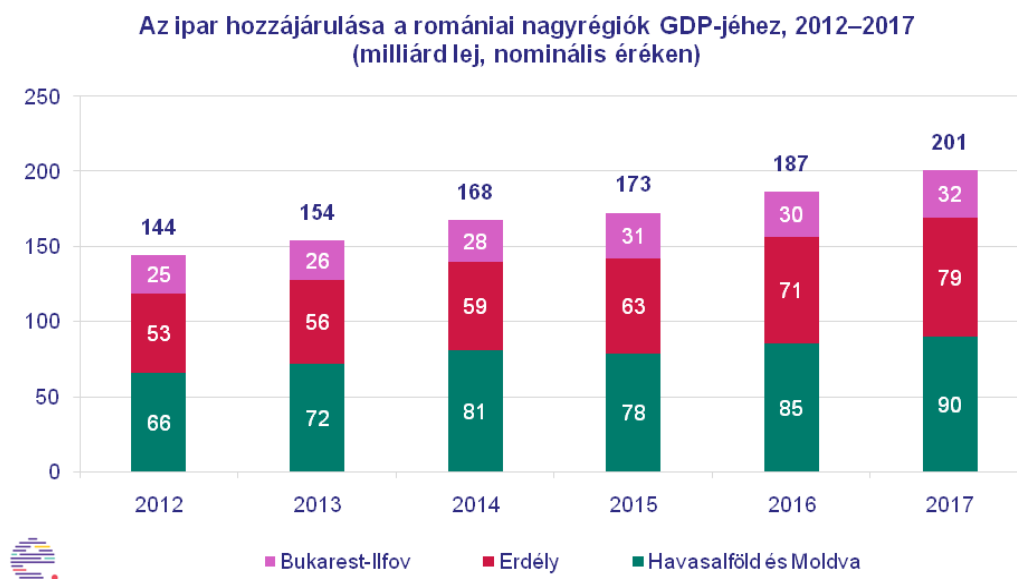
⁴ Eurostat (2019). Employment by NACE activities (tábla kódja: nama_10_a64_e). Letöltés dátuma: 2020.02.18.

Egy másik összehasonlítási dimenzióként a foglalkoztatottak megoszlását vizsgáltuk az egyes alkategóriákon belül, itt már jelentősebb eltérések tapasztalhatók a vizsgált országok körében. A nagyobb hozzáadott értéket is jelentő komplex iparban foglalkoztatottak aránya Csehországban, Szlovákiában és Magyarországon kiemelkedő, ezekben az országokban a foglalkoztatottak mintegy kétharmada ebben az alkategóriában tevékenykedik. Romániában és Bulgáriában a foglalkoztatottak kevesebb mint fele (45,2, illetve 42,4%-a) dolgozik a komplex iparban, és értelemszerűen a könnyűipar súlya hangsúlyosabb.

3. Az ipari tevékenység Romániában

3.1. Az ipar hozzájárulása a GDP-hez Romániában

Az ipar⁵ az elmúlt években egyre nagyobb összegekkel járult hozzá Románia GDP-jéhez. Míg 2012-ben 144 milliárd lejt adott az ország GDP-jéhez, addig 2017-ben már 201 milliárd lejt. Ez nominális értéken egy 39,6%-os növekedést jelent, inflációval korrigálva viszont kisebb, 33,6%-os reálnövekedést láthatunk 2012 és 2017 között. Erdély ipara 2017-ben 79 milliárd lejjel járult hozzá az ország GDP-jéhez, ami az országos ipari hozzájárulás 39%-át teszi ki. Ez egyben azt is jelenti, hogy Erdélyben fejlettebb az ipar, akár ha a régió 34%-os lakosságarányához viszonyítunk, akár ha a GDP-hez való átlagos hozzájárulását nézzük, ami az elmúlt években 32–34% közötti volt.⁶

Forrás: INS⁷-adatok alapján⁸ (B, C, D és E nemzetgazdasági ágazatok)

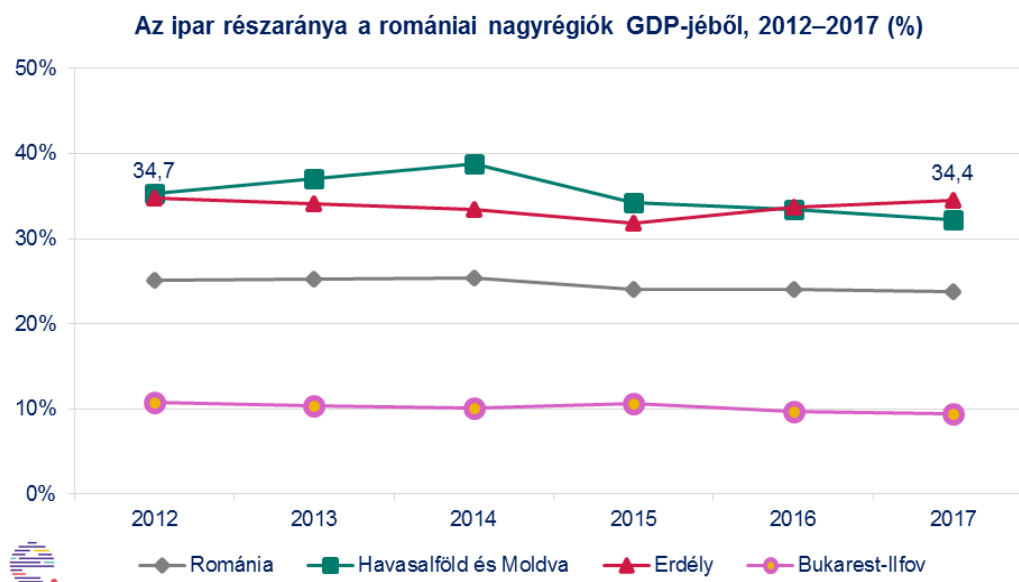
⁵ B, C, D és E nemzetgazdasági ágazatok

⁶ Lásd korábbi elemzésünk: [2017-ben Erdély hét megyéjében haladta meg a GDP növekedése az országos átlagot](#)

⁷ Országos Statisztikai Hivatal (INS) (2019). Produsul intern brut (PIB) regional (tábla kódja: CON103G). Letöltés dátuma: 2020.02.18.

⁸ Az Országos Statisztikai Hivatal (INS) 2010 és 2011 között bővítette az iparba tartozó kategóriák sorát. Ennek következtében az ipar hozzájárulása a GDP-hez 2010 és 2011 között aránytalanul megnövekedett. 2012-től újra a régebbi is használt kategorizálásra tértek vissza, így ekkortól az adatok alapján egy számottevő esés figyelhető meg. Az összehasonlíthatóságot szem előtt tartva úgy

Miközben az ipar hozzájárulása az ország GDP-jéhez abszolút értéken növekedett, részaránya enyhén csökkent más ágazatok bővülésének okán. Ezek a gazdasági folyamatok ugyanakkor régiók szerint eltérőek. Az országos csökkenés ellenére Erdélyen belül 2015-től folyamatosan növekedett az ipar súlya a többi ágazathoz képest, 2017-ben elérte a 34,4%-ot, ami országos szinten a legmagasabb érték.

Forrás: INS-adatok alapján (B, C, D és E nemzetgazdasági ágazatok)

3.2. Az iparban foglalkoztatottak száma Romániában

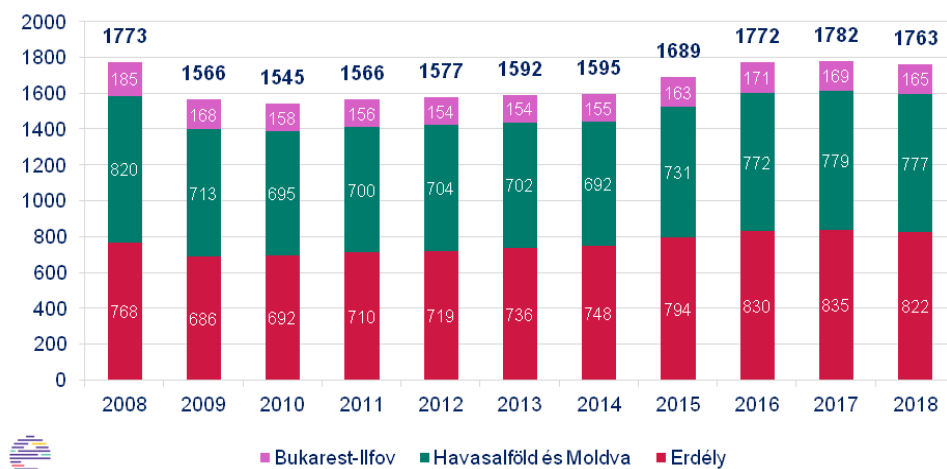
Romániában az iparban⁹ foglalkoztatottak száma 2009 és 2014 között stagnált, 1,55 millió fő körül ingadozott. 2015-től 2017-ig növekedés látható, 2017-re az iparban foglalkoztatottak száma meghaladta az 1,7 millió főt.¹⁰ Erdély országon belüli aránya ebből a szempontból is kiemelkedő, a romániai iparban foglalkoztatottak 44,1%-a ebben a régióban tevékenykedik. Ez 2017-ben 835 ezer, 2018-ban 822 ezer főt jelentett.

döntöttünk, hogy csupán 2012-től jelenítjük meg az ipar GDP-hez való hozzájárulására vonatkozó adatokat, noha azok már 2008-tól elérhetőek.

⁹ C és D nemzetgazdasági ágazatok

¹⁰ Az Országos Statisztikai Hivatal (INS) és az Eurostat-adatok között van egy kis eltérés a foglalkoztatottak számát tekintve. Ez abból fakad, hogy a Kelet-Közép-Európát elemző részben az iparban benne van a B, C, D és E nemzetgazdasági ágazat is, viszont a Romániát taglaló fejezetben a B és E nemzetgazdasági ágazatokat már kivettük.

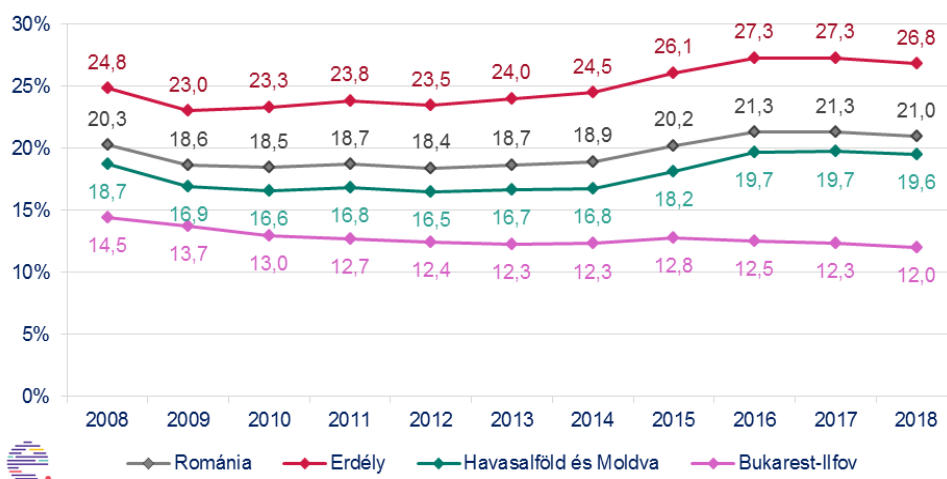
Az iparban foglalkoztatottak száma a romániai nagyrégiókban, 2012–2018 (ezer fő)

Forrás: INS¹¹-adatok alapján¹² (C és D nemzetgazdasági ágazatok)

Az iparban foglalkoztatottak részaránya az összes foglalkoztatottból Erdélyben a legmagasabb, így a foglalkoztatás szempontjából az ipari ágazatok kiemelten jelentősek ebben a régióban. 2016 és 2017 között Erdélyben a foglalkoztatottak 27,3%-a tevékenykedett az iparban. Habár 2018-ra az iparban foglalkoztatottak aránya 26,8%-ra csökkent, országos szinten ez még mindig kiemelkedően magas az országos 21%-hoz képest. Havasalföldön és Moldvában összességében a foglalkoztatottak 19,6%-a dolgozik az iparban. A Bukarest-Ilfov régióban a legalacsonyabb az iparban foglalkoztatottak részaránya, ráadásul egyre csökken, 2018-ban alig 12,0% volt. A trendnek megfelelően valószínűleg ez tovább fog csökkenni, hiszen a fővárosban a szolgáltató szektor képvisel kiemelkedő arányt a foglalkoztatottak esetében is.

Az iparban foglalkoztatottak részaránya az összes foglalkoztatottból a romániai nagyrégiókban, 2008–2018 (%)

Forrás: INS-adatok alapján (C és D nemzetgazdasági ágazatok)

¹¹ Országos Statisztikai Hivatal (INS) (2019). Populația ocupată (tábla kódja: FOM103D). Letöltés dátuma: 2020.02.18.

¹² A foglalkoztatottak esetében az Országos Statisztikai Hivatal (INS) 2010 és 2011 között nem bővítette az iparba tartozó kategóriák sorát, így ezeket az adatokat 2008-tól 2018-ig teljesen át tudtuk venni.

4. Az ipari tevékenység Erdélyben

4.1. Az erdélyi ipari vállalatok száma és üzleti forgalma

Erdélyben az ipari¹³ vállalatok üzleti forgalma 2008-tól töretlenül növekszik, 2018-ban már a 212 milliárd lej is meghaladta. Ennek relatív többségét, 34,4%-át a dél-erdélyi régió adta. Az ellenpólust Székelyföld képviseli, hiszen 2018-ban az ipari vállalatok összes üzleti forgalma alig 7 milliárd lej volt, ami mintegy 3%-át jelenti az erdélyi ipari cégek üzleti forgalmának.

Az ipari vállalatok száma 2011-től csaknem folyamatosan növekedett Erdélyben, míg 2018-ban elérte a közel 25 ezer vállalatot. Az ipari vállalatok cégsűrűsége (ezer lakosra eső ipari vállalatok száma) Közép-Erdélyben a legnagyobb, valamint a Bánságban a legkisebb. A komplex ipar részaránya az összes ipari forgalomból Bánságban volt a legmagasabb, elérte a 84%-ot.

Ipari cégaktivitás Erdély régióiban, 2018¹⁴

Régió	Népesség (ezer fő)	Népesség (%)	Ipari cégek száma	Ipari cégek megoszlása (%)	Ipari cégsűrűség (ipari cég / 1000 lakos)	Ipari cégek üzleti forgalma (milliárd lej)	Ipari cégek üzleti forgalmának megoszlása (%)	Könnyűipar részaránya az ipari üzleti forgalomból (%)	Komplex ipar részaránya az ipari üzleti forgalomból (%)
Erdély	6 789	100%	24 807	100%	3,7	212	100%	25%	75%
Dél-Erdély	1 707	25%	6 015	24%	3,5	73	35%	20%	80%
Bánság	1 410	21%	4 612	19%	3,3	57	27%	16%	84%
Közép-Erdély	1 242	18%	5 516	22%	4,4	36	17%	26%	74%
Partium	1 144	17%	4 200	17%	3,7	24	11%	35%	65%
Észak-Erdély	765	11%	2 580	10%	3,4	14	7%	51%	49%
Székelyföld	521	8%	1 884	8%	3,6	7	3%	56%	44%

Forrás: INS^{15,16}- és MFP¹⁷-adatok alapján (C és D nemzetgazdasági ágazatok)

¹³ C és D nemzetgazdasági ágazatok

¹⁴ Zölddel kiemelve az első, pirossal az utolsó régió.

¹⁵ Országos Statisztikai Hivatal (INS) (2019). Unități locale active, pe activități ale economiei naționale (tábla kódja: INT101R). Letöltés dátuma: 2020.02.18.

¹⁶ Országos Statisztikai Hivatal (INS) (2019). Cifra de afaceri din unitățile locale active, pe activități ale economiei naționale (tábla kódja: INT104D). Letöltés dátuma: 2020.02.18.

¹⁷ Pénzügyminisztérium – Ministerul Finanțelor Publice (MFP) (2019). Situații financiare 2018. Letöltés dátuma: 2020.02.18.

4.2. A legnagyobb erdélyi iparvállalatok

Az ipar¹⁸ részesedése a megyeszintű üzleti forgalomból (ÜF) Erdély megyéi között nagyon eltérő¹⁹. A legalacsonyabb Kolozs megyében, csupán 22,6% volt 2018-ban, Fehér megyében a legmagasabb, hiszen ez adta az összes üzleti forgalom 65,3%-át. Továbbá Arad, Maros és Máramaros megyében az ipar tette ki az itteni vállalatok üzleti forgalmának közel felét. Az ipar teljes üzleti forgalmából csaknem az összes erdélyi megyében a komplex iparnak van nagyobb részaránya. Ez alól csupán Máramaros, Hargita és Kovászna megye képez kivételt, hiszen ebben a három megyében a könnyűipar nagyobb üzleti forgalmat generált, mint a komplex ipar.

A legnagyobb üzleti forgalmat adó iparágak terén is eltérőek az erdélyi megyék, viszont azt fontos kiemelni, hogy hat megyében az autóiparhoz köthető a legnagyobb üzleti forgalmat generáló iparág (a három bánsági megyében, valamint csaknem az összes dél-erdélyi megyében).

Erdélyen belül a legtöbb ipari vállalat **Dél-Erdélyben** van, 2018-ban 6 ezer aktív ipari cég volt ebben a régióban. Ebből 384 ipari cég üzleti forgalma haladta meg a 10 millió lejt. Dél-Erdély legerősebb ágazata a gép és gépi berendezések gyártása, ezt kevéssel lemaradva követi a közúti jármű gyártása. A harmadik iparág, az élelmiszergyártás az előző kettőtől jelentősen le van maradva, üzleti forgalma a közúti jármű-gyártás üzleti forgalmának csupán harmadát teszi ki. A régió egyik legerősebb iparága tehát az autóipar, hiszen a Fehér megyei Szászsebesen található Erdély legnagyobb vállalata, a Mercedes-Benz számára automataváltókat gyártó Star Assembly is. A vállalatnak 2018-ban 7 milliárd lejt meghaladó üzleti forgalma volt és közel 2 ezer főt foglalkoztatott. Dél-Erdély második legnagyobb vállalata szintén az autóiparhoz köthető, a svéd tulajdonú Autoliv Brassóban gyárt légzsákokat, biztonsági öveket és kormánykereket, többek között a BMW-nek, a Volkswagennek és a Renault-nak. A vállalat közel 4 milliárd lej üzleti forgalmat ért el 2018-ban és közel 10 ezer embernek adott munkát. A harmadik helyet a Keresztényfalván (Brassó megye) működő, német érdekeltségű Schaeffler autóipari beszállító birtokolja. A vállalat 2018-ban közel 2 milliárd lejes forgalmat jelentett és 4634 főt foglalkoztatott.

Közép-Erdélyben szintén viszonylag sok ipari vállalat van, 2018-ban 5,5 ezer aktív ipari cég volt a régióban. Ezek közül 251 ipari vállalatnak sikerült elérnie a 10 millió lejes üzleti forgalmat 2018-ban. A régióban az energetikaszektor kiemelkedő a többi iparághoz képest, Közép-Erdélyben a legnagyobb ipari szereplő a marosvásárhelyi E.On energetikai vállalat (4,7 milliárd lej üzleti forgalom és 175 alkalmazott). A régió második legjelentősebb vállalata a szintén marosvásárhelyi, vegyi anyagokat és termékeket gyártó Azomureș üzleti forgalma 1,4 milliárd lej volt 2018-ban. A harmadik helyet a térségben a Zsukon (Kolozs megye) található De'Longhi olasz multinacionális vállalat foglalja el, amely háztartási gépeket gyárt (921 millió lej üzleti forgalom és 2170 alkalmazott).

A **Bánságban** 2018-ban 4,6 ezer ipari vállalat volt, ebből 299 érte el a 10 millió lejes üzleti forgalmat. A régióban a közúti jármű gyártásához köthető vállalatok generálják a legtöbb ipari forgalmat, a második helyen álló iparág, a gumi- és műanyag termékek gyártása még a harmadát sem éri el ennek. A régió legnagyobb vállalata a Győrödön (Temes megye) található Hella, amely 2018-ban több mint 4 ezer embert foglalkoztatott és közel 3 milliárd lej üzleti forgalmat generált. A Hella autóvilágítás-gyártó 2005-től van jelen Erdélyben, jelenleg több

¹⁸ C és D nemzetgazdasági ágazatok

¹⁹ Pénzügyminisztérium – Ministerul Finanțelor Publice (MFP) (2019). Situații financiare 2018. Letöltés dátuma: 2020.02.18.

gyártóüzemet is működtet a régióban. Bánság második legnagyobb vállalata a szintén közel 3 milliárd lej üzleti forgalommal rendelkező, Temesváron működő, német érdekeltségű Continental abroncsgyártó. A régióban a harmadik helyet ugyancsak egy autóiipari beszállító, az aradi Takata foglalja el. A Takata az Autolivhez hasonlóan légzsákokat, biztonsági öveket és kormánykereket gyárt. Az Erdélyben készült termékek az esetek többségében a Mercedes-Benzhez és a Hondához kerülnek. 2018-ban a Takata közel 5 ezer főnek biztosított munkát és 2,7 milliárd lej üzleti forgalmat ért el.

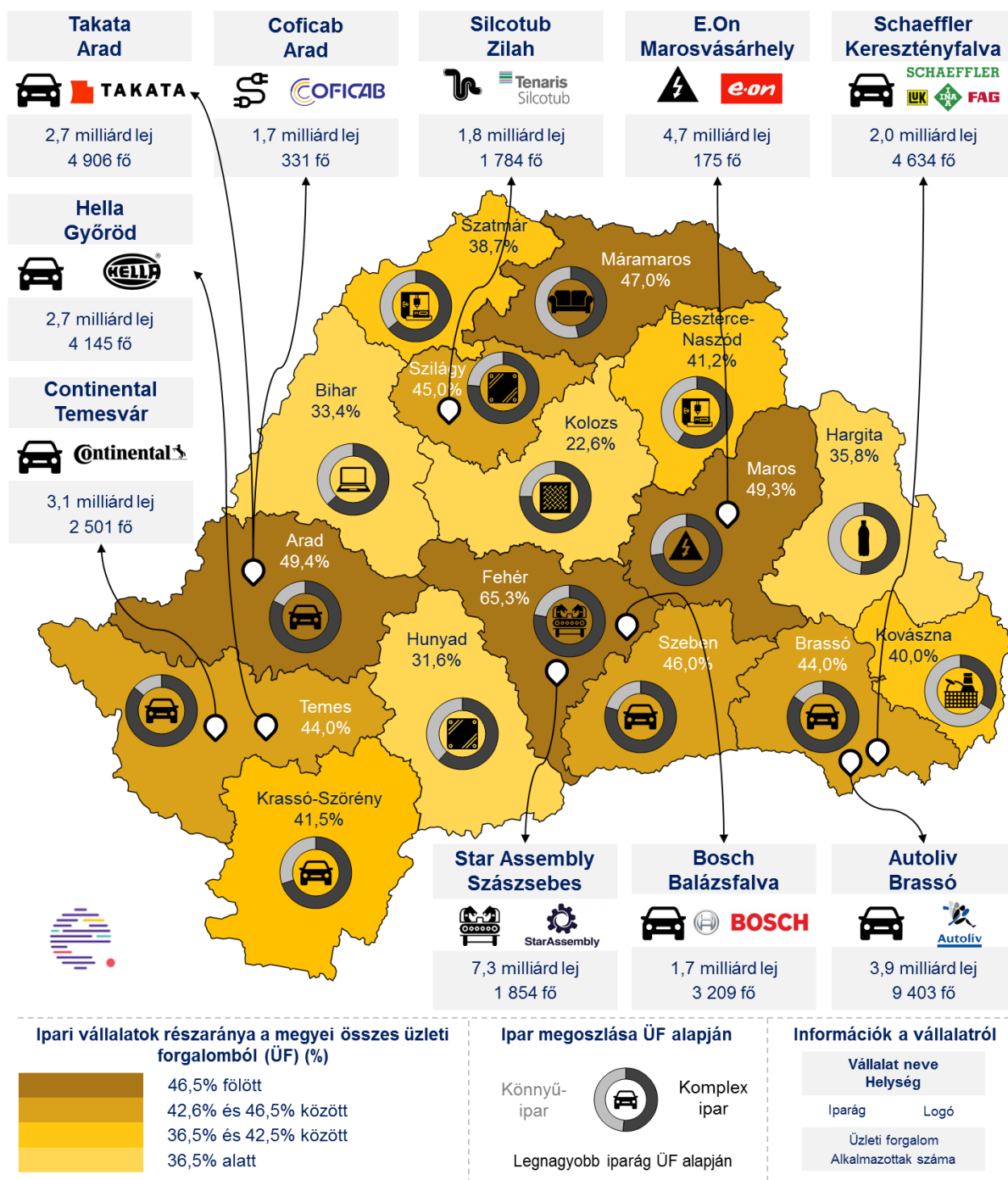
A **Partiumban** 2018-ban 4,2 ezer ipari vállalatot számláltak, és ebből 203 ipari vállalatnak volt 10 millió lejt meghaladó üzleti forgalma. A régióban a legtöbb üzleti forgalmat a számítógép, elektronikai és optikai eszközök gyártása adja, de az élelmiszergyártás, a fémalapanyag gyártása, valamint a gumi- és műanyag termékek előállítása szintén jelentős ágazatok. A régió legnagyobb vállalata az acélcsöveket gyártó zilahi Silcotub. Üzleti forgalmát tekintve 1,8 milliárd lej fölött teljesít és közel 2 ezer főnek biztosít munkát. A térségben a második helyet a Borson (Bihar megye) működő Celestica foglalja el, hiszen közel 1,2 milliárd lej üzleti forgalmat ért el és 1654 főnek biztosított munkát. A harmadik helyen a Szatmárnémetiben található Zes Zollner Electronic elektronikai eszközöket gyártó vállalat áll (763 millió lejes üzleti forgalommal).

Észak-Erdélyben már kevesebb az ipari vállalat, 2018-ban 2,6 ezer volt, és ebből csak 138 érte el a 10 millió lejes üzleti forgalmat. A régióban a bútorgyártás generálja a legnagyobb üzleti forgalmat az ipari ágazatok közül, de ezt nagyon szorosan követi a villamos berendezések gyártása. Észak-Erdély legnagyobb ipari vállalata szintén egy autóiipari beszállító, a besztercei Leoni, amely 2018-ban több mint 5 ezer embert foglalkoztatott és közel 1,5 milliárd lej üzleti forgalmat ért el. A régió második legnagyobb vállalata Budfalván (Máramaros megye) van, ez az Eaton Electro Productie, amely elektronikai eszközöket gyárt (1,1 milliárd lej üzleti forgalom és 2163 alkalmazott). A harmadik legjelentősebb cég a nagybányai Aramis Invest bútorokat készít, 2018-ban 4297 főt foglalkoztatott és több mint 1 milliárd lejes üzleti forgalmat realizált.

Székelyföld ipara a többi erdélyi régióhoz képest kevésbé fejlett. Székelyföldön inkább a könnyűipar, azon belül is az ital- és az élelmiszergyártás generálja a legnagyobb üzleti forgalmat. A bútorgyártás Székelyföldön szintén egy jelentős ágazatnak számít. 2018-ban 1,9 ezer ipari vállalat volt a régióban (ebből csak 93 generált 10 millió lejnél nagyobb forgalmat). A régió legnagyobb ipari vállalata a borszéki (Hargita megye) Romaqua Group, amely ásványvíz és egyéb üdítőitalok palackozásával foglalkozik. A Romaqua Group 2018-ban kicsivel több mint 800 millió lej üzleti forgalmat generált és közel 2 ezer főnek adott munkát. Székelyföld második legjelentősebb ipari vállalata a Kovászna megyében bejegyzett tejgyár (Fabrica de Lapte Braşov SA), azonban ennek üzleti forgalma már az 500 millió lejt sem érte el. A tejgyárat 2011-ben alapították és legfőbb márkája az Olympus. Székelyföld harmadik legnagyobb ipari vállalata a székelyudvarhelyi Coats Romania, amely textíliák gyártásával foglalkozik (170 millió lej üzleti forgalom és 426 alkalmazott). Mivel a régió második legnagyobb vállalata, a tejgyár székhelye valójában Brassóban található, megemlítjük a negyedik legnagyobb vállalatot is, ez a kézdivásárhelyi Zarah Moden, amely ruházati cikkeket készít, viszont üzleti forgalma alig több mint 150 millió lej, ami jelentősen elmarad Erdély eddig felsorolt nagy ipari vállalataitól.

Erdély iparát és a legfontosabb erdélyi ipari vállalatokat a következő infografikán összesítettük.

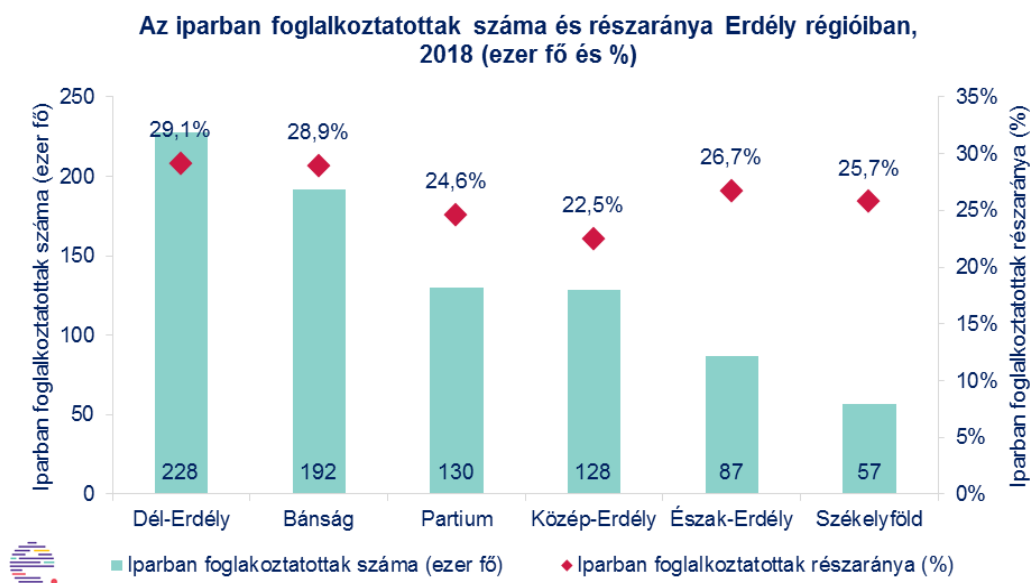
Az ipari vállalatok üzleti forgalmának részaránya az összes vállalat üzleti forgalmából (ÜF) Erdély megyéiben, valamint a 10 legnagyobb erdélyi ipari vállalat, 2018 (%)

Forrás: MFP- és INS-adatok alapján (C és D nemzetgazdasági ágazatok)

4.3. Az iparban foglalkoztatottak aránya és a keresetek mértéke Erdélyben

Az erdélyi régiók közül Dél-Erdélyben van a legtöbb iparban²⁰ foglalkoztatott, ráadásul az országos trendekkel ellentétben számuk az utóbbi tíz évben növekedett. Dél-Erdélyben 2018-ban 249 ezer fő dolgozott az iparban, ami az összes foglalkoztatott 29,1%-át jelentette. Bánságban szintén jelentős az iparban foglalkoztatottak száma és részaránya, és ebben a régióban is növekedés volt tapasztalható.

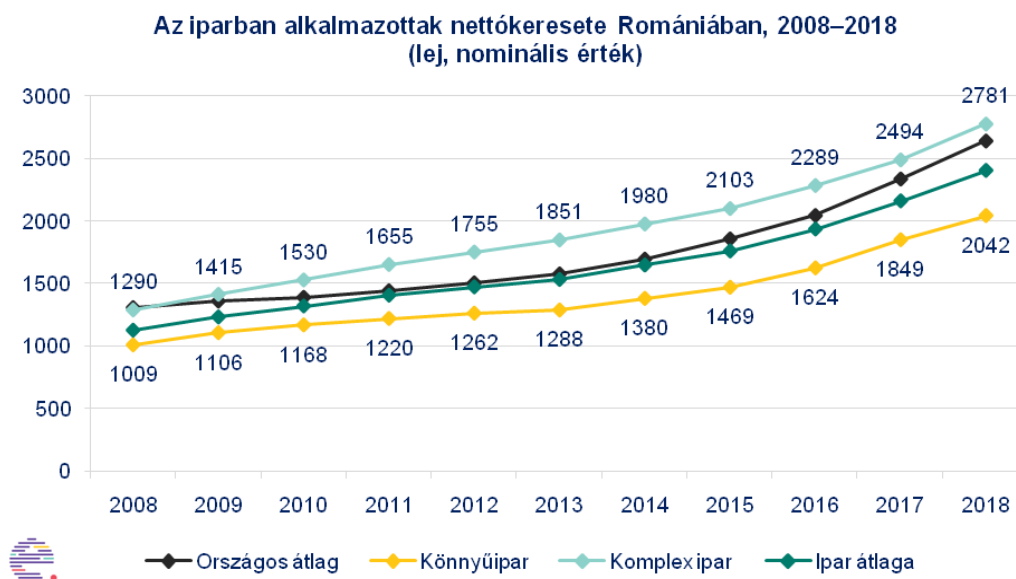
Forrás: INS-adatok alapján (C és D nemzetgazdasági ágazatok)

Az iparban foglalkoztatottak részaránya az összes megyei foglalkoztatottból Szeben megyében volt a legmagasabb 2018-ban, elérte a 34,2%-ot. Arad, Fehér és Kovászna megyében szintén 29% fölött van ez a mutató. Az előbbi négy megyében – Kovászna megye kivételével – inkább növekvő tendenciát mutat az iparban foglalkoztatottak részaránya. Kolozs megyében a legalacsonyabb az iparban foglalkoztatottak aránya, csupán 20,3%, itt egyéb szektorok erősebbek (kereskedelem, információs és technológiai szolgáltatások, pénzügyi közvetítés és biztosítások stb.). Krassó-Szörény, Hunyad, Szatmár és Maros megyében szintén 25% alatt van az iparban dolgozók aránya.

Az elemzés utolsó szakaszában az alkalmazottak nettókeresetét tekintjük át. Az elmúlt több mint tíz évben mind a könnyűiparban, mind pedig a komplex iparban növekedtek a nettókeresetek. Általánosan elmondható, hogy a könnyűiparban a nettóbérek az országos átlag alatt voltak minden évben, míg a komplex iparban az országos átlagot meghaladó nettófizetésre lehetett számítani. 2018-ban alkalmazotként átlagosan 2042 lej lehetett keresni a könnyűiparban, míg 2781 lej a komplex iparban. 2008-hoz képest a könnyűiparban több mint duplájára növekedtek a bérek, hiszen nominális értéken 102%-kal gyarapodtak. A növekedés reálértéken számolva 74%-os. A komplex iparban tíz év elteltével nominálisan 116%-kal gyarapodtak a bérek, ami reálértéken 88%-os növekedésnek felel meg. A komplex és a könnyűipari nettóbérek közötti különbség az elmúlt években növekedett. 2008-ban 28%-kal volt

²⁰ C és D nemzetgazdasági ágazatok

nagyobb az átlagos komplex ipari nettóbér, mint az átlagos könnyűipari, de 2018-ban a komplex iparban átlagosan már 36%-kal lehetett nagyobb fizetést elérni, mint a könnyűiparban.

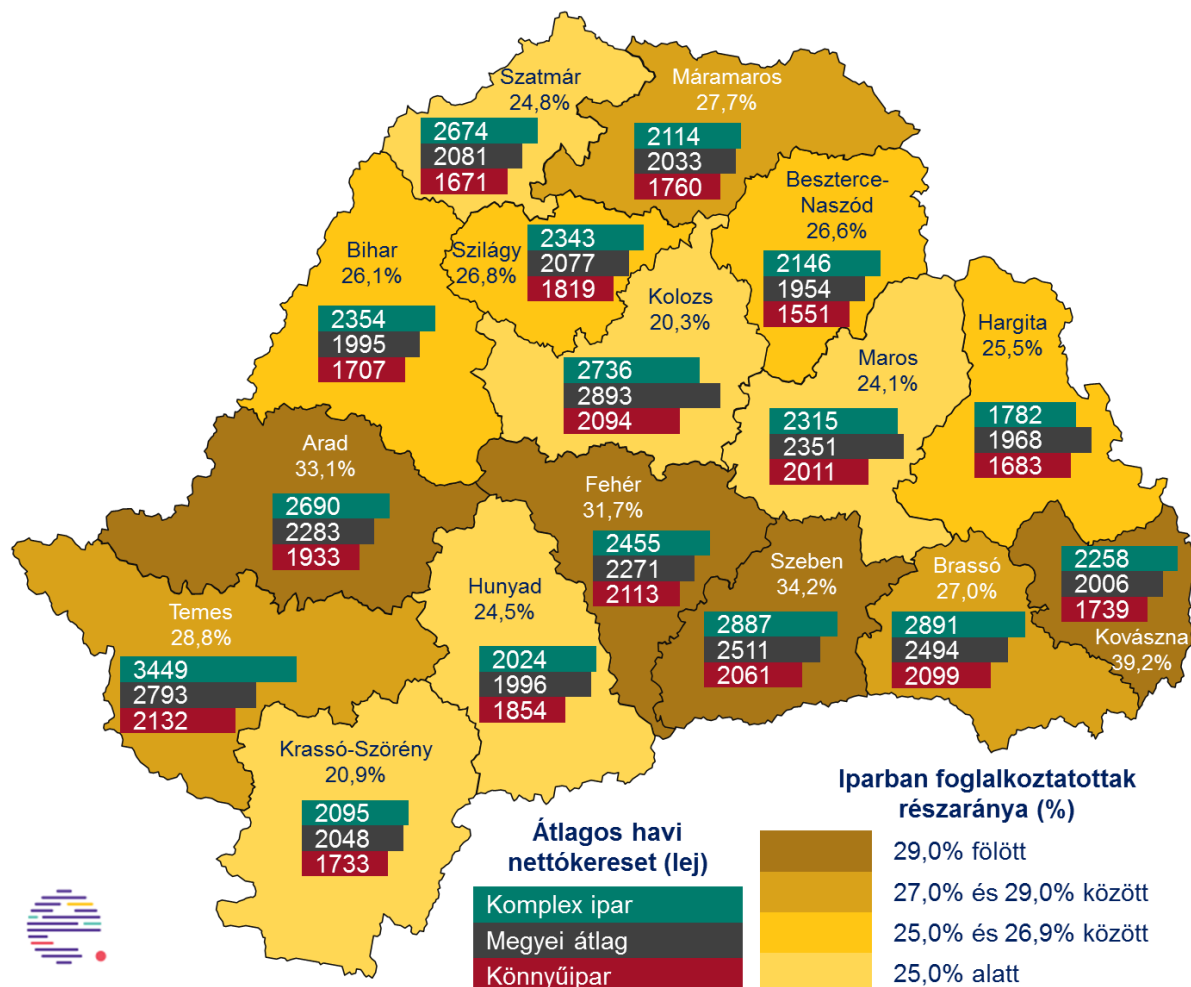

Forrás: INS²¹-adatok alapján (C és D nemzetgazdasági ágazatok)

Az erdélyi megyéket megvizsgálva az láthatjuk, hogy 2018-ban Temes megyében lehetett a legmagasabb nettóbért megkeresni a komplex iparban (3449 lej), ami jóval magasabb, mint a teljes megyei átlag (2739 lej). A könnyűiparban szintén Temes megyében láthatóak a legnagyobb nettóbérek (2132 lej). A legalacsonyabb átlagbér a komplex iparban Hargita megyében volt (1782 lej), míg a könnyűipari minimum Beszterce-Naszód megyében található (1551 lej). Az erdélyi megyék többségében a komplex iparban a megyei nettó átlagbérnél nagyobb bérezést lehet elérni. Ez alól csak Kolozs, Maros és Hargita kivétel, ezekben a megyékben az iparban alkalmazottak nettó átlagkeresete elmarad a megyei átlagbérektől.

²¹ Országos Statisztikai Hivatal (INS) (2019). Câștigul salarial nominal mediu net lunar pe activități ale economiei naționale (tábla kódja: FOM106E). Letöltés dátuma: 2020.02.18.

Az iparban foglalkoztatottak részaránya és az átlagos nettókeresetek Erdély megyéiben, 2018 (% és lej)

Forrás: INS-adatok alapján (C és D nemzetgazdasági ágazatok)

Közzététel: 2020. március 5.

További információ: Csíki Ottó (info@erdelystat.ro).

Korábbi Erdélystat közlemények és elemzések, módszertani leírások megtalálhatók a www.erdelystat.ro honlapon.

Előzetes igénylés után közleményeinket, elemzéseinket e-mailen elküldjük Önnek a megjelenés időpontjában. Ilyen igényét az info@erdelystat.ro e-mail címen jelezheti.